

Adviescollege —
toetsing regeldruk

> **Retouradres** Postbus 16228 2500 BE Den Haag

Aan de minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media
De heer drs. A. Slob
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

**ATR, Adviescollege
toetsing regeldruk**
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

T 070 310 86 66
E info@atr-regeldruk.nl
www.atr-regeldruk.nl

Onze referentie MvH/RvZ/MR/bs/ATR1387/2020-U140

Uw referentie

Datum 26 oktober 2021
Betreft Wijzigingsbesluit Eindexamen VO en VO BES

Geachte heer Slob,

Het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) heeft op 22 september 2020 het '*Besluit tot wijziging van het Eindexamenbesluit VO en het Eindexamenbesluit VO BES in verband met versterking van de kwaliteit van de schoolexamenorganisatie in het voortgezet onderwijs en het voortgezet algemeen volwassenen onderwijs*' ontvangen voor toetsing. De internetconsultatie heeft plaatsgevonden van 11 september tot 11 oktober 2020. Het streven is het wijzigingsbesluit op 1 augustus 2021 in werking te laten treden.

De problemen met de examinering op het VMBO Maastricht en het Calvijn College Amsterdam waren aanleiding voor onderzoek naar de kwaliteit van de schoolexaminering. De maatregelen uit het onderhavige wijzigingsbesluit sluiten aan bij aanbevelingen uit de betreffende onderzoeken en zijn aangekondigd in uw brief aan de Tweede Kamer van 17 oktober 2019.¹ Het wijzigingsbesluit beoogt met vier maatregelen de examenorganisatie in het VO te versterken:

1. het aanscherpen en aanvullen van de vereisten van het programma van toetsing en afsluiting (pta) en de totstandkoming daarvan; aanvullen van de procedure voor de totstandkoming van het examenreglement.
2. het verplichten van de aanwezigheid van een examencommissie voor vo-scholen.
3. het verduidelijken en versterken van de rol van de examensecretaris.
4. het aanscherpen van de eisen rondom het uitreiken van de schoolexamenresultaten aan leerlingen en ouders ter afsluiting van het schoolexamen.

Toetsingskader

ATR beoordeelt de gevolgen voor de regeldruk aan de hand van het volgende toetsingskader:

1. Nuloptie (nut en noodzaak): is er een taak voor de overheid en is wetgeving het meest aangewezen instrument?
2. Zijn er minder belastende alternatieven mogelijk?

¹ Brief aan de Tweede Kamer d.d. 17 oktober 2019: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-31289-408.html>

3. Is gekozen voor een uitvoeringswijze die werkbaar is voor de doelgroepen die de wetgeving moeten naleven?
4. Zijn de gevolgen voor de regeldruk volledig en juist in beeld gebracht?

1. Nut en noodzaak

Onderzoek bevestigt dat de toetsing en examinering in het voortgezet onderwijs nog onvoldoende zorgvuldig verlopen. Een onzorgvuldig examenproces veroorzaakt onzekerheid bij leerlingen en ouders. Wanneer de kwaliteit van (de organisatie van) het schoolexamen in het geding is, heeft dit volgens de toelichting direct effect op de waarde van het diploma als geheel. De voorgenomen versterking van het proces rondom het schoolexamen heeft uiteindelijk als doel om de waarde van het diploma te borgen. Het college acht nut en noodzaak voldoende onderbouwd. Het college heeft geen adviespunten of opmerkingen.

2. Minder belastende alternatieven

De maatregelen beogen de examenorganisatie in het voortgezet onderwijs te verbeteren en daarvoor "deugdelijkheidseisen" in wet- en regelgeving te verankeren waarop de inspectie kan toezien en handhaven. Het college ziet geen minder belastend alternatief.

3. Werkbaarheid

Een format voor het pta?

Uit de toelichting bij het voorstel blijkt dat er zorgen zijn over het (eventuele) detailniveau van het aangescherpte pta. De commissie Ten Dam wijst in haar onderzoek² op de aangetroffen verscheidenheid aan pta's en de grote verschillen daarbij tussen de pta's. De commissie adviseert vervolgens om te komen tot een standaard format voor zowel het examenreglement als het pta. De VO-raad heeft een pta-checklist opgesteld³, maar over de eventuele vormvereisten voor het pta of beschikbare formats geeft de toelichting geen informatie. Voor de vo-scholen is het belangrijk dat duidelijk is waaraan het pta moet voldoen om de examenkandidaten, ouders en verzorgers en de Inspectie van het onderwijs jaarlijks te informeren over het schoolexamen.

3.1 Het college adviseert nader toe te lichten of en zo ja wat de (vorm)vereisten zijn voor het aangescherpte pta om examenkandidaten, ouders en verzorgers en de Inspectie van het onderwijs jaarlijks te informeren over het schoolexamen.

De wijzigingsprocedure voor het pta

Conform de huidige regelgeving worden jaarlijks voor 1 oktober het examenreglement en het pta naar de Inspectie van het onderwijs en naar de examenkandidaten gestuurd. Het onderhavige besluit regelt aanvullend dat de examencommissie een rol heeft bij de totstandkoming van het pta en het examenreglement en bij een eventuele wijziging daarvan. Een wijziging van het vastgestelde pta is na 1 oktober "in beginsel" niet mogelijk met het oog op de rechtszekerheid van de examenkandidaten. Maar aangezien het toch kan gebeuren dat er onjuistheden of onvolledigheden in het pta sluipen, voorziet het

² <https://www.vo-raad.nl/nieuws/commissie-kwaliteit-schoolexaminering-kwaliteit-schoolexaminering-onvoldoende-gegarandeerd>.

³ <https://www.vo-raad.nl/themas/organisatie-schoolexamen-centraal-examen/onderwerpen/wat-speelt-er-organisatie-examen/hoofdstukken/praktijk-ondersteuning-examens>

voorstel in een wijzigingsprocedure voor het pta. Deze procedure is vrijwel gelijk aan het vaststellen van een geheel nieuw pta, inclusief de digitale melding bij de inspectie. Gelet op de strikte voorwaarden voor het wijzigen van het pta is deze verplichting naar verwachting in de voorkomende situaties niet proportioneel, omdat het overwegend om aanpassingen zal gaan van administratieve of organisatorische aard.

3.2 Het college adviseert vanuit het oogpunt van proportionaliteit de voorgestelde wijzigingsprocedure voor het pta te heroverwegen.

Verantwoording door de examencommissie

De examencommissie is verplicht jaarlijks een verslag op te stellen over haar werkzaamheden, de kwaliteit van de organisatie van de toetsing en examinering te evalueren en een advies op te stellen voor het bevoegd gezag over "noodzakelijke en wenselijke verbeteringen". Volgens de toelichting moet het verslag van de examencommissie "beschikbaar zijn indien de inspectie daarnaar vraagt". In het kader van de horizontale verantwoording kan het bevoegd gezag ervoor kiezen alle informatie van de examencommissie (verslag, evaluatie en advies) te delen met de medezeggenschapsraad en eventueel andere betrokkenen, aldus de toelichting. Uit de toelichting blijkt verder niet welke eisen (door de inspectie) worden gesteld aan de verantwoording door de examencommissie.

3.3 Het college adviseert te verduidelijken welke eisen er worden gesteld aan de jaarlijkse verantwoording door de examencommissie.

4. Gevolgen regeldruk

In de nota van toelichting zijn de gevolgen voor de regeldruk in beeld gebracht en gekwantificeerd. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de incidentele en structurele gevolgen voor de regeldruk. De inschatting is dat de structurele regeldrukkosten € 1 miljoen bedragen op jaarbasis, en € 800.000,- incidenteel, uitgaande van 1500 scholen en instellingen en 200.000 eindexamenkandidaten. Naar verwachting dalen deze kosten op termijn als de maatregelen zijn geïmplementeerd.

Om de werkbaarheid van het voorstel te vergroten en de kosten voor de instellingen te drukken is aan de VO-raad gevraagd handreikingen te ontwikkelen. ATR verwacht dat voor een goede implementatie van de maatregelen met name de communicatie binnen de vo-scholen essentieel is. Het adviseert daarom de kosten voor kennisname en communicatie van de wijzigingen apart te benoemen en te kwantificeren. In de regeldrukparagraaf ontbreekt nog de eventuele toename van de regeldruk voor alle onderwijsinstellingen met betrekking tot het toezicht, zoals verantwoording aan DUO en de inspectie van het onderwijs, en medewerking aan bijvoorbeeld het geplande tweede thema-onderzoek van de inspectie. Daarbij zijn de eventuele gevolgen voor de niet-bekostigde onderwijsinstellingen met een examenlicentie nog niet in beeld.

4.1 Het college adviseert de gevolgen voor de regeldruk volledig in beeld te brengen in de toelichting bij het wetsvoorstel, conform de Rijksbrede methodiek.

Dictum

Gelet op bovengenoemde bevindingen is het eindoordeel ten aanzien van de consultatieversie van dit voorstel:

Indienen / vaststellen nadat met de adviespunten rekening is gehouden.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris